

Research article

The electronic cigarettes behavior using among dental public health students in a higher education institution, Phitsanulok Province

Somtakul Rasiri

Instructor,
Senior Professional Level,
Sirindhorn College of Public
Health Phitsanulok

Yolludee Tantasit

Instructor,
Senior Professional Level,
Sirindhorn College of Public
Health, Khon Kaen Province

Thitirat Rasiri

Instructor, Professional Level,
Sirindhorn College of Public
Health, Phitsanulok Province

Abstract

The cross-sectional descriptive study aimed to study the electronic cigarettes using among dental public health students in a higher education institution, Phitsanulok Province. Data were collected from August to December 2018. Self-response questionnaires were used to access the perception about electric cigarette, attitude towards electronic cigarettes and behavior of using electronic cigarettes. The total number of samples were 123 sampling by the proportion of each year.

The results showed that perception about electronic cigarettes and attitude towards electronic cigarettes were at a moderate level, the average score was 1.61/3 and 1.39/3, respectively. The behavior of using electronic cigarettes was graded at a low level with the average score 0.72/3. There were no students who smoked or used electronic cigarettes during research, but had a smoking experience accounted for 12.20%. The sample reported that people around them smoked and used electronic cigarettes accounted for 25.20% and 1.62%, respectively. Raising awareness and attitudes about electronic cigarettes to a high level to prevent the use of electronic cigarettes for dental public health students were considered.

Key words: electronic cigarettes, dental public health, higher education institution

Corresponding author

Somtakul Rasiri
E-mail: somtakul@hotmail.com
Received date: 20 Jan 2019
Revised date: 26 Feb 2019
Accepted date: 25 June 2019

บทความวิจัย (Research article)

พฤติกรรมการใช้บุหรี่อิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษาทันตสาธารณสุข
สถาบันอุดมศึกษาแห่งหนึ่ง จังหวัดพิษณุโลก

สมตระกูล ราศิริ

วิทยาจารย์ชำนาญการพิเศษ
วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร
จังหวัดพิษณุโลก

ยลฤดี ตันทสิทธิ์

วิทยาจารย์ชำนาญการพิเศษ
วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร
จังหวัดขอนแก่น

อิธิรัตน์ ราศิริ

วิทยาจารย์ชำนาญการ
วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร
จังหวัดพิษณุโลก

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้
บุหรี่อิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษาทันตสาธารณสุข
สถาบันอุดมศึกษาแห่งหนึ่งในจังหวัดพิษณุโลกเป็นการวิจัยเชิง
พรรณนา ณ จุดเวลาใดเวลาหนึ่ง (Cross-Sectional
Descriptive Study) โดยทำการสำรวจระหว่างเดือนสิงหาคม-
ธันวาคม 2561 เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามการรับรู้,
ทัศนคติและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับบุหรี่อิเล็กทรอนิกส์ กลุ่ม
ตัวอย่าง 123 คน สุ่มอย่างเป็นระบบตามสัดส่วนจำนวน
นักศึกษาของแต่ละชั้นปี

ผลการศึกษา พบว่านักศึกษามีการรับรู้ และทัศนคติที่
ถูกต้องเกี่ยวกับบุหรี่อิเล็กทรอนิกส์ ในระดับปานกลาง คะแนน
เฉลี่ย 1.61/3 และ 1.39/3 ตามลำดับ มีพฤติกรรมที่
เกี่ยวข้องกับบุหรี่อิเล็กทรอนิกส์ ระดับน้อย คะแนนเฉลี่ย
0.72/3 ไม่พบนักศึกษาที่สูบบุหรี่หรือใช้บุหรี่อิเล็กทรอนิกส์ใน
ปัจจุบันแต่เคยมีประสบการณ์สูบบุหรี่ร้อยละ 12.20 และระบุว่า
มีคนรอบข้างสูบบุหรี่และใช้บุหรี่อิเล็กทรอนิกส์ ร้อยละ 25.20
และ 1.62 ตามลำดับ นักศึกษาทันตสาธารณสุขจำเป็นต้อง
ยกระดับการรับรู้และทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับบุหรี่
อิเล็กทรอนิกส์ให้อยู่ในระดับมาก เพื่อป้องกันการใช้บุหรี่
อิเล็กทรอนิกส์ และสามารถให้คำแนะนำแก่ประชาชนได้

คำสำคัญ: บุหรี่อิเล็กทรอนิกส์;ทันตสาธารณสุข;
สถาบันอุดมศึกษา

ผู้รับผิดชอบบทความ:

สมตระกูล ราศิริ

อีเมลล์: somtakul@hotmail.com

วันที่ได้รับต้นฉบับ: 20 มกราคม 2562

วันที่แก้ไขบทความ: 26 กุมภาพันธ์ 2562

วันที่ตอบรับบทความ: 25 มิถุนายน 2562

บทนำ

บุหรืเป็นตัวการทำให้เกิดโรคไม่ติดต่อ ได้แก่ มะเร็ง ปอดอุดกั้น โรคหัวใจและหลอดเลือด เส้นเลือดตีตัน เป็นต้นบุหรืนับได้ว่าเป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญระดับโลก องค์การอนามัยโลก พบว่า ผู้ที่สูบบุหรี่โดยครึ่งหรือร้อยละ 54.4 อยู่ในทวีปเอเชีย ผู้ที่เสียชีวิตจากการสูบบุหรี่มีปีละประมาณ 5 ล้านคน ในจำนวนนี้ประมาณครึ่งหนึ่งอยู่ในประเทศกำลังพัฒนา และคาดว่าจะในอีก 25 ปีข้างหน้า จำนวนผู้เสียชีวิตจากการสูบบุหรี่จะเพิ่มขึ้นเป็นปีละประมาณ 10 ล้านคน¹ และจากข้อมูลการสำรวจ สถานการณ์การบริโภคยาสูบของประชากรไทยในช่วง 24 ปีที่ผ่านมา พ.ศ. 2534-2558 พบว่า จำนวนผู้สูบบุหรี่ที่เป็นคนรุ่นใหม่ อายุ 15-18 ปี มีจำนวน 3.1 แสนคน หากป้องกันคนรุ่นใหม่จากการเริ่มสูบบุหรี่ได้สำเร็จ จะสามารถลดนักสูบหน้าใหม่ได้ถึงร้อยละ 90 ซึ่งนอกจากช่วยลดอัตราการป่วยและการตายจากบุหรืแล้ว ยังช่วยลดปัจจัยเสี่ยงต่อการเสพยาเสพติดและอบายมุขร้ายแรงชนิดอื่นๆด้วย² จากการสำรวจการบริโภคยาสูบในเยาวชนไทยอายุ 13- 15 พ.ศ. 2558 พบเยาวชนชาย สูบบุหรี่อิเล็กทรอนิกส์ ร้อยละ 4.7 และหญิง ร้อยละ 1.9 และจากการศึกษาสถานการณ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งภาคเหนือตอนล่าง ของนิสิตชายปี 4พบการสูบบุหรี่อิเล็กทรอนิกส์ถึงร้อยละ 24.7³

กระทรวงสาธารณสุขรายงานว่า ปัจจุบันมีการสูบบุหรี่อิเล็กทรอนิกส์อย่างแพร่หลายในกลุ่มวัยรุ่นไทย⁴ เหตุเพราะรูปลักษณ์และองค์ประกอบที่ดึงดูดใจจนเกิดกระแสการเลียนแบบในกลุ่มเพื่อนอย่างรวดเร็ว ปัจจุบันยังไม่มีหลักฐานว่าบุหรือิเล็กทรอนิกส์ช่วยให้คนเลิกสูบบุหรี่ได้ ที่สำคัญในบุหรือิเล็กทรอนิกส์ก็มีสารพิษต่างๆ โดยเฉพาะ สารนิโคติน เทียบเท่ากับการสูบบุหรี่ปกติทั่วไป ซึ่งมีอันตรายและส่งผลกระทบต่อสุขภาพเหมือนกันบุหรือิเล็กทรอนิกส์หรือบุหรืไฟฟ้า จึงเป็นภัยเงียบที่สำคัญในปัจจุบันของวัยรุ่นจากกลยุทธ์ทางการตลาดเช่นการโฆษณาที่สร้างให้เชื่อว่าการสูบบุหรี่อิเล็กทรอนิกส์ไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพเพราะไม่มีใบยาสูบอีกทั้งยังสร้างภาพของผู้สูบว่าเป็นคนทันสมัยแต่ในความเป็นจริงกลับพบว่าบุหรือิเล็กทรอนิกส์มีนิโคตินผสมอยู่ในปริมาณมากและสามารถนำเข้าสู่ร่างกายผู้สูบได้มากกว่าการสูบบุหรี่ธรรมดาถึง 5 - 9 เท่าขึ้นอยู่กับปริมาณนิโคตินที่มีอยู่ในบุหรือิเล็กทรอนิกส์จึงกล่าวได้ว่านิโคตินที่มีปริมาณมากกว่าบุหรืธรรมดาย่อมทำอันตรายต่อสุขภาพของผู้สูบได้มากกว่าเช่นกัน⁴ นักศึกษาหลักสูตรทันตสาธารณสุข นับได้ว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในการเป็นต้นแบบด้านสุขภาพ โดยเฉพาะสุขภาพในช่องปาก ต้องเป็นผู้นำในด้านสุขภาพ และมีพฤติกรรมที่ถูกต้องเกี่ยวกับการใช้บุหรืโดยเฉพาะบุหรือิเล็กทรอนิกส์ เป็นสิ่งที่นักศึกษาหรือประชาชนมีความเข้าใจว่าเป็นสิ่งที่ถูกกฎหมาย และไม่มีอันตราย รวมถึงหาซื้อง่ายในทางสังคมออนไลน์ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาพฤติกรรมการใช้บุหรือิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษาทันตสาธารณสุข สถาบันอุดมศึกษาแห่งหนึ่ง จังหวัดพิษณุโลกเพื่อนำผลงานวิจัยไปออกแบบกระบวนการในการแก้ไขปัญหาปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้บุหรือิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษาทันตสาธารณสุข และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการวางแผนการดำเนินการในการเป็นต้นแบบที่ดีด้านการควบคุมการบริโภคบุหรืในสถาบันอุดมศึกษาโดยเฉพาะบุหรือิเล็กทรอนิกส์

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้บุหรี่ยี่ห้ออิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษาทันตสาธารณสุข

ขอบเขตการวิจัย

เป็นการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาทันตสาธารณสุข สถาบันอุดมศึกษาแห่งหนึ่งในจังหวัดพิษณุโลก ในช่วงเดือนสิงหาคม ถึงธันวาคม พ.ศ. 2561

วิธีการศึกษา

เป็นการศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณด้วยวิธีการสำรวจภาคตัดขวาง (Cross – sectional survey) ประชากรที่ศึกษาคือ นักศึกษาทันตสาธารณสุข สถาบันอุดมศึกษาแห่งหนึ่ง การสุ่มตัวอย่าง ใช้ตารางของKrejice & Morgan⁵ ได้จำนวนตัวอย่าง 123 คน จากนั้นแบ่งตามสัดส่วนของนักศึกษาแต่ละชั้นปีและสุ่มอย่างเป็นระบบดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามชั้นปี

ชั้นปี	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1	52	35
2	35	24
3	57	38
4	39	26
รวม	183	123

เครื่องมือในการเก็บข้อมูลคือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป แบบสอบถามการรับรู้แบบสอบถามทัศนคติ และแบบสอบถามพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับบุหรี่ยี่ห้ออิเล็กทรอนิกส์ การวัดระดับการรับรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรม แบ่งเป็น 3 ระดับ คือระดับน้อยปานกลาง และมาก โดยใช้ค่าเกณฑ์คะแนนเฉลี่ย 0 – 0.99, 1.00 – 1.99 และ 2.00 – 3.00 ตามลำดับทำการตรวจสอบความถูกต้องเชิงเนื้อหา (Validity) และประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน และนำไปทดลองใช้ในกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกันจำนวน 30 ตัวอย่าง แบบสอบถามการรับรู้, ทัศนคติ และพฤติกรรมการใช้บุหรี่ยี่ห้ออิเล็กทรอนิกส์ มีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.70, 0.72 และ 0.71 ตามลำดับการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติเชิงพรรณนาได้แก่ จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ย

ผลการศึกษา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงร้อยละ 91.06 และเพศชายร้อยละ 8.94 อายุระหว่าง 18 – 21 ปี ส่วนใหญ่มีสถานภาพบิดามารดาอยู่ด้วยกันร้อยละ 89.44 และได้เงินทุนจากบิดามารดาร้อยละ 82.93 ภูมิม ทยศ. ร้อยละ 73.98 รายละเอียดแสดงในตารางที่ 2

ประสบการณ์การสูบบุหรี่ กลุ่มตัวอย่างทุกคนตอบว่าปัจจุบันไม่สูบบุหรี่และไม่เคยใช้บุหรี่อิเล็กทรอนิกส์ ร้อยละ 74.80 ระบุว่าคนรอบข้างไม่สูบบุหรี่ ร้อยละ 12.20 มีเพื่อนสูบบุหรี่ และร้อยละ 8.13 มีคนในครอบครัวสูบบุหรี่ รายละเอียดในตารางที่ 3 กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 12.20 ระบุว่าเคยสูบบุหรี่ สาเหตุที่เคยสูบบุหรี่ ส่วนใหญ่คือตามเพื่อน รองลงมาคือตามอย่างคนในครอบครัว ถูกชักชวน และอยู่ในกลุ่มเพื่อนที่สูบบุหรี่ ผู้ที่เคยสูบบุหรี่ส่วนใหญ่เริ่มสูบบุหรี่ครั้งแรกเมื่ออายุ 15 ปี และพบผู้ที่เคยมีประสบการณ์สูบบุหรี่ร่วมกับดื่มแอลกอฮอล์ร้อยละ 12.20 ดังแสดงในตารางที่ 4

การรับรู้สื่อโฆษณาบุหรี่อิเล็กทรอนิกส์ทางอินเทอร์เน็ตแสดงในตารางที่ 5 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ หรือร้อยละ 91.06 ไม่เคยรับรู้สื่อโฆษณาบุหรี่อิเล็กทรอนิกส์ทางอินเทอร์เน็ต และไม่เคยมีประสบการณ์รับทราบ ข้อมูลการจำหน่ายบุหรี่อิเล็กทรอนิกส์ทางอินเทอร์เน็ตกลุ่มตัวอย่างเพียงร้อยละ 8.13 ที่สนใจข้อมูลการจำหน่ายบุหรี่อิเล็กทรอนิกส์ทางอินเทอร์เน็ต โดยคลิกเข้าไปดูรายละเอียด

ตารางที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
หญิง	112	91.06
ชาย	11	8.94
อายุ		
18	21	17.07
19	45	36.59
20	35	28.56
21	21	17.07
สถานภาพบิดามารดา		
อยู่ด้วยกัน	110	89.44
หม้าย	5	4.06
แยกกันอยู่	5	4.06
หย่าร้าง	3	2.44
แหล่งเงินทุนในการศึกษา		
บิดา/มารดา	102	82.93
กู้ยืม กยศ	91	73.98
อื่นๆ ไม่ระบุ	10	8.13

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการสูบบุหรี่ปัจจุบัน

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
การสูบบุหรี่ในปัจจุบัน		
ไม่สูบ	123	100.00
สูบ	0	0.00
การสูบบุหรี่ของคนรอบข้าง		
ไม่มี	92	74.80
มีได้แก่	31	25.20
คนในครอบครัว	10	8.13
เพื่อน	15	12.20
แฟน	1	0.81
อื่นๆ ไม่ระบุ	5	4.06
การสูบบุหรี่หรือเลิกทรอนิกส์ของคนรอบข้าง		
ไม่มี	120	97.56
มี ได้แก่	2	1.62
เพื่อน	1	0.81
แฟน	1	0.81

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประสบการณ์สูบบุหรี่

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
ประสบการณ์สูบบุหรี่		
ไม่เคย	108	87.80
เคยสูบ	15	12.20
ประเภทบุหรี่ที่เคยสูบ		
บุหรี่มวน	15	100.00
บุหรี่อิเล็กทรอนิกส์	0	0.00
เคยสูบบุหรี่ร่วมกับดื่มแอลกอฮอล์		
ไม่เคย	108	87.80
เคย	15	12.20
สาเหตุที่ต้องสูบบุหรี่(สำคัญที่สุดข้อเดียว)		
ถูกชักชวน	2	13.33
ตามเพื่อน	8	53.33
ตามอย่างคนในครอบครัว	3	20.01
อยู่ในกลุ่มเพื่อนที่สูบบุหรี่	2	13.33

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประสบการณ์สูบบุหรี่ (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
อายุที่เริ่มสูบบุหรี่ครั้งแรก		
14ปี	2	13.34
15ปี	8	53.33
16ปี	5	33.33

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่มีการรับรู้สื่อโฆษณาบุหรี่อิเล็กทรอนิกส์ทางอินเทอร์เน็ต

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
การรับรู้สื่อโฆษณาบุหรี่อิเล็กทรอนิกส์ทางอินเทอร์เน็ตในระยะเวลา 1 สัปดาห์		
ไม่เคย	112	91.06
เคย	11	8.94
การรับทราบข้อมูลการจำหน่ายบุหรี่อิเล็กทรอนิกส์ทางอินเทอร์เน็ต		
ไม่เคย	112	91.06
เคย	11	8.94
ความสนใจในการทราบข้อมูลการจำหน่ายบุหรี่อิเล็กทรอนิกส์ทางอินเทอร์เน็ต		
คลิกเข้าไปดูรายละเอียดเฉยๆ	10	8.13
คลิกถูกใจติดตามโฆษณา	1	0.81
ร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มจำหน่ายโฆษณาบุหรี่อิเล็กทรอนิกส์ทางอินเทอร์เน็ต	0	0.00

ส่วนที่ 2 การรับรู้เกี่ยวกับบุหรี่อิเล็กทรอนิกส์

การรับรู้เกี่ยวกับบุหรี่อิเล็กทรอนิกส์ แบ่งเป็น 4 หมวด ดังแสดงในตารางที่ 6 พบว่าหมวดอุปสรรคของการหลีกเลี่ยงการสูบบุหรี่หรืออิเล็กทรอนิกส์มีการรับรู้ต่ำสุด และหมวดประโยชน์ของการหลีกเลี่ยงการสูบบุหรี่หรืออิเล็กทรอนิกส์ มีการรับรู้มากที่สุด คะแนนเฉลี่ยรวมของทั้ง 4 หมวด คือ 1.61 จากคะแนนเต็ม 3 การรับรู้เกี่ยวกับบุหรี่อิเล็กทรอนิกส์ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนที่ 3 ทศนคติเกี่ยวกับบุหรี่อิเล็กทรอนิกส์

ทศนคติโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางคะแนนเฉลี่ย 1.39/ 3 พบว่า ทศนคติรายข้อเรื่อง “ควรจำกัดอายุของผู้ซื้อและสามารถสูบบุหรี่หรืออิเล็กทรอนิกส์” และ “ควรมีมาตรฐานผลิตภัณฑ์บุหรี่อิเล็กทรอนิกส์ที่แสดงส่วนประกอบที่ชัดเจน มีปริมาณนิโคตินที่ไม่ก่อให้เกิดอันตราย และระบุอาการไม่

พึงประสงค์ ” มีคะแนนการเห็นด้วยในระดับน้อย คือ 0.74/3 และ 0.84/3 ตามลำดับ ทศนคติรายชื่อที่มีคะแนนเห็นด้วยในระดับมากมีเพียงข้อเดียว คือ “ควรมีกฎหมายควบคุมผลิตภัณฑ์และช่องทางจำหน่ายบุหรี่ยี่ห้ออิเล็กทรอนิกส์ที่เหมาะสมและปลอดภัยต่อผู้บริโภค” รายละเอียดในตารางที่ 7

ส่วนที่ 4 พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับอิเล็กทรอนิกส์

กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับบุหรี่ยี่ห้ออิเล็กทรอนิกส์ อยู่ในระดับน้อย ทั้งรายชื่อและภาพรวมรายละเอียดแสดงในตารางที่ 8

ตารางที่ 6 การรับรู้เกี่ยวกับบุหรี่ยี่ห้ออิเล็กทรอนิกส์

การรับรู้	ค่าเฉลี่ย	ระดับ
1. การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดโรคจากการสูบบุหรี่ยี่ห้ออิเล็กทรอนิกส์	1.54	ปานกลาง
2. การรับรู้ความรุนแรงของโรคที่เกิดจากการสูบบุหรี่ยี่ห้ออิเล็กทรอนิกส์	1.66	ปานกลาง
3. การรับรู้อุปสรรคของการหลีกเลี่ยงการสูบบุหรี่ยี่ห้ออิเล็กทรอนิกส์	1.44	ปานกลาง
4. การรับรู้ประโยชน์ของการหลีกเลี่ยงการสูบบุหรี่ยี่ห้ออิเล็กทรอนิกส์	1.78	ปานกลาง
ภาพรวมด้านการรับรู้	1.61	ปานกลาง

ตารางที่ 7 ทศนคติต่อการใช้บุหรี่ยี่ห้ออิเล็กทรอนิกส์

ทศนคติ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ
1.การสูบบุหรี่ยี่ห้ออิเล็กทรอนิกส์ สะดวกกว่าการสูบบุหรี่โรงงาน เพราะมีค่าใช้จ่ายถูกกว่าในระยะยาว	1.40	ปานกลาง
2.การสูบบุหรี่ยี่ห้ออิเล็กทรอนิกส์ช่วยให้เข้าสังคมและดูเป็นคนทันสมัยในสังคมปัจจุบัน	1.66	ปานกลาง
3.บุหรี่ยี่ห้ออิเล็กทรอนิกส์มีกลิ่นหอมทำให้สะดวกในการใช้ได้ทุกที่	1.41	ปานกลาง
4.ควรมีกฎหมายควบคุมผลิตภัณฑ์และช่องทางจำหน่ายบุหรี่ยี่ห้ออิเล็กทรอนิกส์ที่เหมาะสมและปลอดภัยต่อผู้บริโภค	2.14	มาก
5. ควรมีมาตรฐานผลิตภัณฑ์บุหรี่ยี่ห้ออิเล็กทรอนิกส์ที่แสดงส่วนประกอบที่ชัดเจน มีปริมาณนิโคตินที่ไม่ก่อให้เกิดอันตราย และระบุอาการไม่พึงประสงค์	0.86	น้อย
6. ควรจำกัดอายุของผู้ซื้อและสามารถสูบบุหรี่ยี่ห้ออิเล็กทรอนิกส์	0.74	น้อย
7. ควรเปิดโอกาสบำบัดผู้ติดบุหรี่โรงงานด้วยการใช้บุหรี่ยี่ห้ออิเล็กทรอนิกส์ทดแทน	1.22	ปานกลาง
8. การสูบบุหรี่ยี่ห้ออิเล็กทรอนิกส์สามารถลดโอกาสเกิดมะเร็งปอดได้	1.54	ปานกลาง
9.การใช้บุหรี่ยี่ห้ออิเล็กทรอนิกส์เป็นครั้งคราว ไม่ทำให้เสพติด	1.46	ปานกลาง

ตารางที่ 7 ทศนคติต่อการใช้บุหรี่หรืออิเล็กทรอนิกส์ (ต่อ)

ทัศนคติ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ
10. ควรส่งเสริมการสูบบุหรี่หรืออิเล็กทรอนิกส์ทดแทนบุหรี่โรงงานที่มีกลิ่นเหม็นและรบกวนผู้อื่น	1.47	ปานกลาง
ภาพรวมด้านทัศนคติต่อการสูบบุหรี่หรืออิเล็กทรอนิกส์	1.39	ปานกลาง

อภิปรายผล

1. การสำรวจครั้งนี้ ไม่พบกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่และใช้บุหรี่หรืออิเล็กทรอนิกส์เลย คณะแผนเฉลี่ยพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องบุหรี่หรืออิเล็กทรอนิกส์อยู่ในระดับน้อยเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายการเป็นสถาบันการศึกษาปลอดบุหรี่ที่ให้ความสำคัญ และตระหนักในเรื่องโทษพิษภัยของบุหรี่อย่างต่อเนื่อง ประกอบกับบุหรี่หรืออิเล็กทรอนิกส์เพิ่งเริ่มเข้ามาเป็นที่รู้จัก รวมถึงมีกฎหมายห้ามการใช้บุหรี่อิเล็กทรอนิกส์ สถานการณ์การใช้บุหรี่หรืออิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษาทันตสาธารณสุข สถาบันอุดมศึกษาแห่งนี้จึงยังไม่พบปัญหา และเป็นไปตามคำแนะนำ

2. การรับรู้และทัศนคติ เกี่ยวกับบุหรี่หรืออิเล็กทรอนิกส์อยู่ในระดับปานกลาง จำเป็นต้องส่งเสริมให้นักศึกษาทันตสาธารณสุขซึ่งจะจบไปเป็นบุคลากรด้านสุขภาพเป็นผู้มีความรู้และทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับบุหรี่หรืออิเล็กทรอนิกส์ในระดับดีมาก เพื่อป้องกันการใช้บุหรี่หรืออิเล็กทรอนิกส์ในอนาคตรวมถึงการเป็นต้นแบบการไม่บริโภคยาสูบทุกรูปแบบ และสามารถให้คำแนะนำแก่ประชาชนได้ การศึกษาของชนิตา เจริญจิตต์กุลและชฎาภา ประเสริฐทรง⁶ ระบุว่า บุหรี่หรืออิเล็กทรอนิกส์ เป็นอันตรายต่อสุขภาพได้เช่นเดียวกันกับบุหรี่ทั่วไป เนื่องจากยังมีสารนิโคตินรวมถึงโลหะหนักผสมอยู่ในน้ำยาของบุหรี่ไฟฟ้า และจากผลการศึกษาของจุฬามาศ นิมคำ⁷พบว่า การรับรู้ความสามารถตนเองในการควบคุมการสูบบุหรี่ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องให้ข้อมูลข่าวสาร หรือจัดกิจกรรมให้นักศึกษาทันตสาธารณสุข รับรู้และตระหนักในโทษพิษภัยของบุหรี่หรืออิเล็กทรอนิกส์อย่างต่อเนื่อง เพื่อป้องกันการสูบบุหรี่และการใช้บุหรี่หรืออิเล็กทรอนิกส์

ข้อเสนอแนะ

1. ควรนำผลการศึกษาไปพัฒนาออกแบบโปรแกรมป้องกันการสูบบุหรี่ และการใช้บุหรี่อิเล็กทรอนิกส์ ให้สอดคล้องเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย เนื่องจากนักศึกษาบางคนเคยมีประสบการณ์การสูบบุหรี่ รวมถึงการสูบบุหรี่ร่วมกับการดื่มแอลกอฮอล์ อาจนำนักศึกษาดังกล่าวมาร่วมเป็นแกนนำเครือข่ายรณรงค์ลดละเลิกบุหรี่

2. ผลการศึกษาการรับรู้เกี่ยวกับบุหรี่หรืออิเล็กทรอนิกส์ อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นจึงควรหาแนวทางหรือมาตรการ ช่องทางการสื่อสารให้เกิดการรับรู้โทษพิษภัยของบุหรี่หรืออิเล็กทรอนิกส์ กับนักศึกษาให้มากขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องของการเข้าไปกดถูกใจและติดตามโฆษณาบุหรี่หรืออิเล็กทรอนิกส์ทางอินเทอร์เน็ต หรือการคลิกเข้าไปดูรายละเอียด รวมถึงการไม่เข้าไปร่วมเป็นสมาชิกจำหน่ายทางอินเทอร์เน็ต

3. ควรศึกษาเชิงคุณภาพทำความเข้าใจนักศึกษาที่มีทัศนคติเชิงบวกและเชิงลบต่อบุหรี่อิเล็กทรอนิกส์ในแต่ละรายข้อ เพื่อพัฒนารูปแบบกิจกรรมสร้างการรับรู้ และปรับเปลี่ยนทัศนคติ ของนักศึกษาทันตสาธารณสุขต่อไป

สรุปผลการศึกษา

การศึกษาพฤติกรรมการใช้บุหรี่ยิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษาทันตสาธารณสุข สถาบันอุดมศึกษาแห่งหนึ่ง จังหวัดพิษณุโลก เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา ณ จุดเวลาใดเวลาหนึ่ง (Cross-Sectional Descriptive Study) ทำการสำรวจในกลุ่มตัวอย่างจำนวน 123 คน ด้วยแบบสอบถามที่สร้างขึ้นและทดสอบค่าความเชื่อมั่นก่อนนำมาใช้เก็บข้อมูลระหว่าง เดือนสิงหาคม – ธันวาคม 2561 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 91.06 อายุระหว่าง 18 – 20 ปี สถานภาพบิดามารดาอยู่ด้วยกัน ร้อยละ 89.44 ผลการศึกษาไม่พบนักศึกษาที่ใช้บุหรี่ยิเล็กทรอนิกส์ และไม่พบผู้ตอบว่าสูบบุหรี่ในปัจจุบัน แต่ระบุเคยสูบบุหรี่ร้อยละ 12.20 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 74.90 ระบุว่าคนรอบข้างไม่สูบบุหรี่ ร้อยละ 12.20 ระบุว่าไม่มีเพื่อนสูบบุหรี่ และร้อยละ 8.13 มีคนในครอบครัวสูบบุหรี่ ผู้ที่เคยสูบบุหรี่ส่วนใหญ่เริ่มสูบบุหรี่ที่อายุ 15 ปี สาเหตุที่เคยสูบบุหรี่ส่วนใหญ่คือตามเพื่อน นักศึกษากลุ่มนี้เคยรับรู้สื่อโฆษณาบุหรี่ยิเล็กทรอนิกส์ทางอินเทอร์เน็ต เพียงร้อยละ 8.94 ความสนใจในข้อมูลการจำหน่ายบุหรี่ยิเล็กทรอนิกส์ทางอินเทอร์เน็ต ส่วนใหญ่คลิกเข้าไปดูรายละเอียดเลย ร้อยละ 8.01 และสนใจติดตามโฆษณา 1 คน แต่ไม่มีการตัดสินใจร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มจำหน่ายโฆษณาบุหรี่ยิเล็กทรอนิกส์อินเทอร์เน็ต การรับรู้เกี่ยวกับบุหรี่ยิเล็กทรอนิกส์ อยู่ในระดับปานกลาง ทัศนคติต่อการสูบบุหรี่ยิเล็กทรอนิกส์อยู่ในระดับปานกลาง และภาพรวมพฤติกรรมการใช้บุหรี่ยิเล็กทรอนิกส์อยู่ระดับน้อย

เอกสารอ้างอิง

1. สำนักงานสถิติแห่งชาติ. **รายงานสถิติประชากรและสังคม**. [ออนไลน์] 2550 [อ้างเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2555] จาก [http://portal.nso.go.th/otherWS-world-context-root/\(old\)index.jsp](http://portal.nso.go.th/otherWS-world-context-root/(old)index.jsp)
2. สำนักงานสถิติแห่งชาติ. **รายงานสถิติประชากรและสังคม**. [ออนไลน์] 2558 [อ้างเมื่อ 21 กุมภาพันธ์ 2558]
3. จุฬามาศ นิมคำ. **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนิสิตชาย ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในภาคเหนือตอนล่าง** วิทยานิพนธ์ หลักสูตรปริญญาสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ; 2560.
4. กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. บุหรี่ไฟฟ้า นิโคตินมากกว่าบุหรี่มวน 180 เท่า หมอแนะอย่าลองจะทำให้ติดทั้งสองอย่าง. **ข่าวจากหนังสือพิมพ์ที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพจิต. กระทรวงสาธารณสุข นนทบุรี**. [ออนไลน์] 2561 [อ้างเมื่อ 20 มีนาคม 2561] จาก <https://www.dmh.go.th/news-dmh/view.asp?id=27707>

เอกสารอ้างอิง (ต่อ)

5. Krejcie, Robert V. & Morgan, Daryle W. Determining sample size for research activities. ***Educational and Psychological Measurement***, 30(3); 1970 : 607-610.
6. ชนิภา เจริญจิตต์กุล และชฎาภา ประเสริฐทาง. บุหรี่อิเล็กทรอนิกส์:ภัยเงียบของวัยรุ่น. **วารสารพยาบาลทหารบก.** ปี ที่ 15 ฉบับที่ 3 (ก.ย.-ธ.ค.) ; 2557 จาก <http://service.nso.go.th/nso/web/survey/surpop2-1-16.html>